

ОҚСАРОЙДА ҚАБУЛ

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти Ислон Каримов
6 июнь куни Оқсаройда
БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ
хўжалиги ташкилоти (ФАО) бош
директори Жозе Грациану да
Силвани қабул қилди.**

Давлатимиз раҳбари «Ўзбекистонда озиқ-овқат дастурини амалга оширишнинг муҳим захиралари» мавзусидаги халқаро конференциядаги фаол иштироки учун меҳмонга миннатдорлик билдирди. Президентимиз ФАО озиқ-овқат хавфсизлиги ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга доир халқаро сиёсат ва тадбирларни ишлаб чиқиш борасида жаҳон ҳамжамиятининг муҳим институти эканини қайд этди.

Ўзбекистон БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти аъзо бўлган 2001 йилдан буён мамлакатимизда саккизта миллий ва минтақавий лойиҳа амалга оширилди. Айти пайтда миллий ва минтақавий аҳамиятга молик яна бешта лойиҳа ҳаётга татбиқ этилмоқда.

Учрашувда ФАО асосий озиқ-овқат маҳсулотлари ва қишлоқ хўжалиги ресурслари бўйича халқаро ва минтақавий мувозанатни шакллантириш, ривожланиётган мамлакатларга энг илғор селекция ва ерга ишлов бериш усуллари, замонавий қишлоқ хўжалиги техникаси ва асбоб-ускуналари ишлаб чиқариш технологияларини жалб этишда, тўғри ва тўйимли овқатланишни таъминлаш масаласини халқаро даражада кўтаришда муҳим ўрин тутуши таъкидланди.

Ўзбекистонда БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти билан ҳамкорликда мутахассислар тайёрланмоқда, сувни тежаш ва сув ресурсларини бошқариш бўйича замонавий технологиялар жорий этилмоқда. Ерга ишлов бериш, селекция ва уруқчилик, шунингдек, қўлланши ва ернинг емирилишига қарши курашишнинг илғор усуллари татбиқ этилмоқда.

Учрашувда ташкилот раҳбарининг Ўзбекистонга илк ташрифи чоғида Тошкентда ФАО ваколатхонасининг очилгани мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги салохиятини юксалтиришга йўналтирилган ҳамкорликни янада кенгайтиришга хизмат қилиши алоҳида қайд этилди.

Суҳбат давомида озиқ-овқат таъминоти, қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, озиқ-овқат экинларининг қурғоқчиликка чидамли янги навлари ва деҳқончиликнинг замонавий усуллари жорий этиш масалалари юзасидан атрафлича фикр алмашилди.

Жозе Грациану да Силва самимий қабул ва конференциянинг юксак савияда ташкил этилгани учун Президентимизга миннатдорлик изҳор этди. Мазкур форум озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш ҳамда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш каби долзарб муаммоларни ҳал қилишда муҳим аҳамият касб этишига ишонч билдирди. Меҳмон ФАО Ўзбекистон билан ҳамкорликни янада ривожлантириш ва кенгайтиришга тайёр эканини яна бир бор таъкидлади.

(ЎЗА)

ОЗИҚ-ОВҚАТ МУСТАҚИЛЛИГИ – ФАРОВОНЛИК, БАРҚАРОРЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ

**ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ «ЎЗБЕКИСТОНДА ОЗИҚ-ОВҚАТ ДАСТУРИНИ
АМАЛГА ОШИРИШНИНГ МУҲИМ ЗАХИРАЛАРИ» МАВЗУСИДАГИ ХАЛҚАРО
КОНФЕРЕНЦИЯНИНГ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДАГИ НУТҚИ**

Хурматли конференция иштирокчилари, хонимлар ва жаноблар!

Сиз, азиз меҳмонларимизни, халқаро конференция иштирокчиларини – нуфузли халқаро ташкилотлар, хорижий давлатлар ҳукуматлари вакиллари, олимлар ва мутахассис-амалиётчилар, иқтисодиётнинг аграр секторидида фаолият кўрсатаётган компаниялар, банклар ва бошқа молия институтлари раҳбарларини қутлаш ва мазкур форумда қатнашаётганингиз учун юксак ҳурмат-эҳтиром ва самимий миннатдорлик билдириш менга катта мамнуният бағишлайди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти (ФАО) бош директори Жозе Грациану да Силва, Жаҳон солиқни сақлаш ташкилоти Европа минтақавий бюроси директори Жуанна Якоб, Осиё тараққиёт банки вице-президенти Вен Сай Чжанг, Европа Иттифоқининг Марказий Осиё бўйича махсус вакили Януш Херман, Ислон ҳамкорлик ташкилоти бош котибининг ўринбосари Хамид Опелер, Халқаро узумчилик ва виночилик ташкилоти бош директори Жан-Мари Оран, Жаҳон банкнинг Марказий Осиёда барқарор ривожланиш масалалари бўйича бўлими раҳбари Лоран Дебр, Ислон тараққиёт банкининг Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш департаменти директори Демба Ба, Бельгия Парламенти Сенатининг аъзоси Доминик Тильманс, Болгария қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат вазири Димитар Греков ва форумдаги иштироки билан бугунги анжуманимизнинг аҳамиятини янада ошираётган бошқа қадрли меҳмонларимизга алоҳида миннатдорлик билдираман.

Конференцияда 40 та мамлакатдан ва 20 та халқаро ташкилотдан 200 нафардан зиёд меҳмон иштирок этмоқда.

Муҳтарам анжуман қатнашчилари!
Озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш бўйича ўтказилаётган халқаро эксперт тадқиқотлари жаҳонда ва унинг айрим минтақаларида ушбу муаммо билан боғлиқ мураккаб вазият юзага келаётгани жиддий ташвиш ва хавотир уйғотаётганини кўрсатмоқда. Бугунги кунда мазкур муаммо жаҳон ҳамжамияти учун ўта долзарб ва жиддий таҳдидлар қаторига киритилмоқда.

БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти ҳамда Жаҳон солиқни сақлаш ташкилоти маълумотларига кўра, ҳозирги вақтда дунёда 840 миллиондан ортиқ киши, яъни деярли ҳар саккиз одамнинг бири тўйиб овқатланмаяпти, сайёрамиз аҳолисининг 30 фоизидан зиёди тўлақонли равишда овқатланмаслик, энг асосий микроэлемент ва витаминлар етишмаслиги муаммосини бошидан кечирмоқда. Ана шундай сабаблар туфайли 160 миллиондан ортиқ бола бўйининг ўсиши, жисмоний ва интеллектуал ривожланишига доир камчиликлардан азият чекмоқда.

2008 йилда бошланган инқироз билан боғлиқ воқеалар барчамизнинг эсимизда, ушунда жаҳон миқёсида нарх-наво кўтарилиб, озиқ-овқат таъминотида узилишлар юзага келгани Осиё, Африка ва Лотин Америкасининг қўллаб-давлаларида норозилик ва оммавий тартибсизликларга сабаб бўлган, бутун дунёда барқарорликка нисбатан жиддий хавф-хатарга айланган эди.

Ер юзи аҳолисининг тез кўпайиб бораётгани билан озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳаж-

мининг ўсиш имкониятлари чеклангани ўртасидаги тафовут озиқ-овқат дастурини ҳал этиш масаласи йилдан-йилга кескинлашиб бораётганининг асосий сабаби экани ҳақида бугун ортиқча гапиришнинг ҳолати йўқ, деб ўйлайман.

Содда қилиб айтганда, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши аҳоли сони ва эҳтиёжларининг ўсишидан ортда қолмоқда.

Бу тафовут, аввало, озиқ-овқат маҳсулотларини жадал ишлаб чиқариш учун тегишли шароитлар мавжуд бўлмаган мамлакат ва ҳудудларда чуқурлашиб бормоқда.

Бу ўринда гап, биринчи навбатда, атроф-муҳитнинг экологик жиҳатдан бузилиши ҳамон давом этаётгани, иқлим ўзгаришларининг олдиндан айтиб бўлмайдиган оқибатлари, тез-тез тақорланаётган қурғоқчилик ва сув ресурслари тақчиллиги, жумладан, суғориш учун ерости сувларининг тугаб бораётгани, ирригация, мелiorация ва ерларнинг унумдорлигини қайта тиклашга йўналтирилган инвестицияларнинг етарли эмаслиги ҳақида бормоқда.

Ерларнинг экологик жиҳатдан бузилиши кимёвий моддалар, минерал ўғит ва пестицидларни тинимсиз ишлатиш оқибатида янада кучаймоқда. Буларнинг қаторига урбанизация, яъни шаҳарлашув жараёнлари, аҳолининг қишлоқлардан шаҳарларга қўчиши билан боғлиқ муаммолар ҳам қўшилмоқда. Натижада озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш учун экин майдонлари сезиларли даражада қисқариб кетмоқда.

Шунингдек, Хитой, Ҳиндистон каби Осиёнинг бир қатор мамлакатларида аҳоли даромадларининг жадал суръатлар билан кўпайиб, шунга мос равишда озиқ-овқат маҳсулотларини истеъмол қилиш ҳажми ортиб бораётгани ҳам эътибордан соқит қилиб бўлмайди. Озиқ-овқат маҳсулотларини «даладан дастурхонга» схемаси бўйича истеъмолчи етказиб беришда улкан йўқотишларга йўл қўйилмоқда. БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти маълумотларига кўра, ҳар йили дунё бўйича қарийб 1,3 миллиард тонна микдориди салкам 1 триллион долларлик озиқ-овқат маҳсулотлари шу тариқа бой берилди.

Объектив реал ҳолат ана шундай бўлиб, айниқса, бу муаммо гоят кескин бўлиб турган минтақа ва ҳудудларда озиқ-овқат хавфсизлиги прогнози ва муаммолари ҳақида сўз борганда, бу ҳақиқатни ҳисобга олиш керак.

Эътиборингизни яна бир муҳим масалага қаратмоқчиман: бу принципал муҳим масала бўлиб, уни инобатга олмадан туриб, аҳолини озиқ-овқат билан тўлақонли таъминлаш муаммосини муҳокама қилишнинг ўзи мантиқсиз бўлур эди.

Озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган меъёردаги эҳтиёжни аниқлашда мутаносиб рақсон асосида овқатланишни таъминлаш вазифаси факат меъёрдига калорияга эга бўлган ва ҳар куни истеъмол қилинадиган озиқ-овқат маҳсулотларидан иборат эмаслигини эътиборга олиш ўта муҳимдир.

Тўлақонли овқатланиш кўп жиҳатдан унинг таркиби, истеъмол қилинадиган озиқ-овқат маҳсулотларининг инсоннинг нормал ривожланиши ва фаолият юритиши, унинг организмда тўғри модда алмашину-

ви, саломатлиқни мустаҳкамлаш, касалликларнинг олдини олиш, кексайиш жараёнини секинлаштириш ва умри узайтириш учун зарур бўладиган тўйимли ва сифатли моддалар билан керакли даражада таъминланишига боғлиқ.

Бу борада овқат билан бирга ўрнини ҳеч нарса босолмайдиган аминокислоталар, витаминлар, минерал моддалар, микроэлементлар ва организмда ўз-ўзидан ҳосил бўлмайдиган бошқа моддаларнинг ҳам истеъмол қилиниши инсон ҳаёти учун энг муҳим аҳамиятга эгадир.

Ана шу фойдали моддалар, витамин ва микроэлементлар катта миқдорда факатгина сабзавотлар, мева ва узум таркибида бўлади ва уларнинг ўрнини бошқа ҳеч қандай маҳсулот боса олмайди.

Бошқача айтганда, инсон саломатлиги, унинг узоқ ва барқарор умр кўриши тўғри ва мутаносиб рақсон асосида овқатланишни таъминлаш билан чамбарчас боғлиқ экани, мева ва сабзавотлар унинг энг муҳим таркибий қисми бўлиши лозимлиги ҳеч кимга сир эмас.

Жаҳон солиқни сақлаш ташкилоти маълумотлари шундан далолат берадики, бугунги кунда ривожланаётган мамлакатларда бир киши учун тавсия этилган кундалик 400 грамм ўрнига жуда кам миқдорда – бор-йўғи 150-200 грамм мева ва сабзавот истеъмол қилинмоқда.

Халқаро диетологларнинг тавсиясига кўра, инсон истеъмол қиладиган озиқ-овқатнинг камида 50 фоизини мева ва сабзавотлар ташкил этиши зарур.

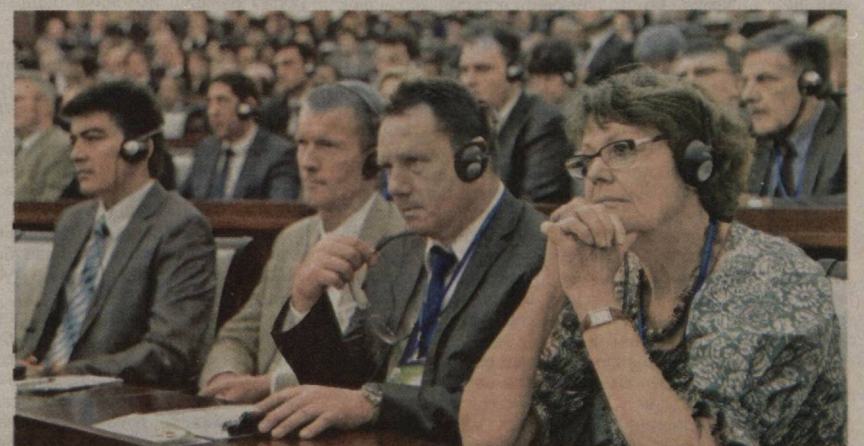
Хурматли конференция иштирокчилари!
Юқорида баён қилинган фикрларни умумлаштирган ҳолда, **биз мазкур форумнинг мақсад ва вазифаларини сиз, анжуман қатнашчиларини Ўзбекистонда сабзавот, мева ва узум етиштириш бўйича тўпланган катта тажриба ва салоҳият билан, уларнинг дунё селекциясида ўқшаши бўлмаган жуда бой, хилма-хил навлари, бетакрор сифати билан таништириш, озиқ-овқат соҳасидаги мавжуд муаммоларни ечишда ва глобал озиқ-овқат дастурини ҳаётга татбиқ этишда Ўзбекистоннинг кўша-ётган ҳиссасини ошириш имкониятларини муҳокама этишдан иборат деб биламиз.**

Барчамизга яхши маълумки, мамлакатда етиштирилган озиқ-овқат экинларининг аҳоли, истиқболи ва турлари, улардан олинадиган ҳосилнинг мазали таъми ва фойдали хусусиятлари, уларнинг миллий иқтисодиёт ва экспортда тутадиган ўрни, биринчи навбатда, шу давлатнинг географик жойлашуви, унинг тупроқ-иклим шароитига ва албатта шаклланган деҳқончилик маданияти ва савиясига, керак бўлса, муайян маҳсулотни етиштириш маҳоратига, бундай маҳсулотларнинг маҳаллий ва хорижий бозорларда нечоғлиқ харидоригр бўлишига боғлиқ.

Ҳақиқатан ҳам, Ўзбекистоннинг ноёб тупроқ-иклим шароити, мамлакатимизда кўшл кўнлар бир йилда ўртача 320 кун бўлиши, барча тўрт фаслнинг изчил алмашинуви кенг турдаги юқори сифатли мева ва сабзавотларнинг асосий навларини етиштириш учун қулай имкониятлар яратди.

(Давоми 2,3-бетларда)

**Пойтахтимиздаги Симпозиумлар
саройида 6 июнь куни Президентимиз
Ислон Каримов ташаббуси билан
ташкил этилган «Ўзбекистонда озиқ-
овқат дастурини амалга оширишнинг
муҳим захиралари» мавзусида
халқаро конференция бўлиб ўтди.**

ватлаш тўғрисида»ги Фармони мамлакатимизда фермерлик ҳаракатини ривожлантириш учун асос бўлиб хизмат қилди. Бу борада қабул қилинган Ер кодекси, «Фермер хўжалиги тўғрисида», «Деҳқон хўжалиги тўғрисида» ва «Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида»ги қонунлар фермерликни ривожлантириш, фермер хўжаликларининг иқтисодий ҳамда молиявий мустақиллигини таъминлаш учун мустаҳкам ҳуқуқий асос яратди.

Бундан ташқари, ишлаб чиқариш ҳажмини кенгайтириш, фермер хўжаликлари самарадорлиги ва рентабеллигини изчил оширишни таъминлайдиган моддий-техник базани мустаҳкамлаш, ер майдонларини оптималлаштириш бўйича комплекс чора-тадбирлар амалга оширилди. Айти пайтда қишлоқларда фермер хўжаликлари кенг турдаги хизматлар кўрсатадиган замонавий ишлаб чиқариш ва бозор инфратузилмаси шакллантирилмоқда.

(Давоми 3-бетда)

Форумда Жаҳон солиқни сақлаш ташкилоти, БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти, Халқаро қишлоқ хўжалигини ривожлантириш фонди, Жаҳон банки, Осиё тараққиёт банки, Ислон тараққиёт банки каби нуфузли халқаро ташкилотлар ва молия институтлари вакиллари, дипломатик миссия раҳбарлари, АҚШ, Хитой, Жанубий Корея, Япония, Буюк Британия, Франция, Германия, Австрия сингари қирқдан ортиқ мамлакатдан етакчи эксперт ва ишбилармонлар иштирок этди.

Халқаро форумнинг очилишида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов нутқ сўзлади.

БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги ташкилоти (ФАО) бош директори Жозе Грациану да Силва Ўзбекистон

Мингйиллик ривожланиш мақсадларига эришиш бўйича глобал жараёнда фаол иштирок этаётгани ва 2000 йилда бўлиб ўтган Мингйиллик саммитида дунё мамлакатлари олдига қўйилган, ҳусусан, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш соҳасидаги вазифаларни режа асосида амалга ошираётганини таъкидлади.

Ўзбекистон мустақиллигининг дастлабки йилларидан ижтимоий йўналтирилган бозор иқтисодиётига асосланган ҳуқуқий демократик давлат куриш, барча соҳаларда кенг қўллами изчил ислохотларни амалга ошириш бўйича ўзининг тадрижий тараққиёт йўлини танлади. Бунда аҳолини тўғри овқатланиш меъёриларига мос, юқори сифатли ва хавфсиз озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш

мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий йўналишларидан бири этиб белгиланди. Шу муносабат билан фермер хўжаликларини ривожлантириш асосида иқтисодий ислохотларни кучайтириш, қишлоқда ишлаб чиқариш муносабатларини такомиллаштириш, бошқаруви бозор тамойилларига мос ташкилий тузилмасини жорий этиш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқарувчиларнинг мустақиллигини кенгайтириш ва уларнинг ҳуқуқий ҳимоясини таъминлашга доир чора-тадбирлар амалга оширилди.

Давлатимиз раҳбарининг 1991 йил 29 ноябрда қабул қилинган «Республикада деҳқон (фермер) хўжаликларини янада мустаҳкамлаш ва тадбиркорлик фаолиятини давлат йўли билан қўллаб-қув-

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ «ЎЗБЕКИСТОНДА ОЗИҚ-ОВҚАТ ДАСТУРИНИ АМАЛГА ОШИРИШНИНГ МУҲИМ ЗАХИРАЛАРИ» МАВЗУСИДАГИ ХАЛҚАРО КОНФЕРЕНЦИЯНИНГ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДАГИ НУТҚИ

(Давоми. Боши 1,2-бетларда)

Мухтарам конференция иштирокчилари!

Қишлоқ ҳўжалигини модернизация қилиш ва унинг самарадорлигини ошириш, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларнинг турини кенгайтириш ва сифатини ошириш бўйича олдимизга қўйган мақсадларимизга ҳорижий инвестицияларни жалб этмасдан, халқро молия институтлари ва банк тузилмаларини ёрдами ва қўллаб-қувватлашига таянмасдан туриб эришиб бўлмаслигини биз яхши англаймиз.

Халқро қишлоқ ҳўжалигини ривожлантириш фонди, Осиё тараққиёт банки, Жаҳон банки, Ислон тараққиёт банки, Глобал экологик фонд, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Озиқ-овқат ва қишлоқ ҳўжалиги ташкилоти каби бошқа қўллаб-қувватловчи, шунингдек, хорижий мамлакатлар ҳўкуматлари агентликлари шунингдек, кўрсатаётган ёрдами биз юксак қадрлаймиз. Уларнинг иштирокида юздан ортқ инвестиция ва грант лойиҳаларини амалга ошириш учун 1,1 миллиард доллардан ортқ маблағ жалб этилди.

Ажратилган молиявий маблағлар билан бирга, **биринчи навбатда, илгор агросаноат технологияларини жалб этиш, қишлоқ ҳўжалиги инфратузилмаси, ирригация ва мелиорация тизимларини ривожлантириш ва реконструкция қилиш, маркетинг ва жаҳон бозорларига чиқиш бўйича янги технологияларни жорий қилиш борасида кўрсатилган амалий ёрдам ва ҳамкорлик учун алоҳида миннатдорлик билдирмоқчиман.** Ўйлашмики, кимки шундай қўллаб-қувватлашдан баҳраманд бўлган бўлса, бундай ёрдамнинг аҳамиятини яхши тушунади.

Жаҳон Жозе да Силванинг ташрифи доирасида Ўзбекистон Республикаси ва БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ ҳўжалиги ташкилоти ўртасида ҳамкорлик тўғрисида битим имзолаётганимиз, Тошкент шаҳрида ушбу ташкилот ваколатхонасини очётганимизни алоҳида таъкидламоқчиман.

Ўзбекистон билан БМТнинг қишлоқ ҳўжалиги соҳасидаги асосий молиявий институти бўлиши Халқро қишлоқ ҳўжалигини ривожлантириш фонди ўртасида конструктив ҳамкорлик ўрнатилганидан мамнун экани-

мизни билдирмоқчиман. Бу фонднинг асосий вази-фаларидан бири юқори самарадорликка эга бўлган қишлоқ ҳўжалиги тизимини шакллантириш бўйича ўзини оқлаган ёндашувларни амалга оширишдан иборатдир.

Фурсатдан фойдаланиб, Осиё тараққиёт банкининг мамлакатимизда озиқ-овқат хавфсизлиги масалаларини ҳал этишдаги муҳим ўрнини таъкидламоқчиман.

Ўзбекистон ва Осиё тараққиёт банки ўртасида жадал ривожланиб бораётган, қишлоқ ҳўжалиги соҳасининг ўзида умумий қиймати 400 миллион доллардан зиёд олти лойиҳани амалга ошириш имконини берган ҳамкорлики биз юксак қадрлаймиз.

Ҳамкорлигимизнинг энг муҳим устувор йўналишларидан бири ирригация тизимларини модернизация қилишга қаратилган лойиҳалардир.

Ўтган йили Осиё тараққиёт банки, Япония халқро ҳамкорлик агентлиги билан ҳамкорликда Аму-Бухоро машина каналини қайта тиклаш лойиҳасини амалга оширишни бошлаганимиз бежиз эмас. Ўшунинг доирасида 1,8 миллиондан зиёд одам истеъмол қилаётган 315 минг гектар майдонни сув билан таъминлайдиган ирригация инфратузилмаси реконструкция ва модернизация қилинади.

Қишлоқ ҳўжалиги соҳасини ривожлантиришда Жаҳон банкининг иштироки тобора кенгайиб бормоқда. Умумий қиймати 380 миллион доллар бўлган 8 та лойиҳа амалга оширилди, жорий йилда яна умумий қиймати 450 миллион долларлик иккита лойиҳани ҳаётга таътиб этиш режалаштирилмоқда.

Жанубий Қорақалпоғистонда узоқ муддатли имтиёзли кредитлар ҳисобидан сув ресурсларини бошқаришни яхшилаш бўйича 260 миллион долларлик йирик лойиҳани амалга оширишга киришмоқдамиз.

Мазкур лойиҳа доирасида яроқсиз ҳолга келиб қолган 30 минг гектар ерни қайта тиклаш режалаштирилмоқда. Келгусида бу майдонларда диверсификацияланган ва юқори даражада механизацияланган озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш мўлжалланмоқда.

Жаҳон банки билан ҳамкорликда мамлакатимизнинг етти виллоятда амалга оширилаётган, бодгорчилик ва сабзавотчиликни комплекс модернизация қилишга қаратилган, умумий қиймати 200 миллион доллар бўлган

лойиҳа катта истиқболга эга бўлиб, унинг доирасида уруғчилик, ўсимликлар селекцияси ва муҳофазаси соҳасидаги илмий-тадқиқот салоҳиятимизни модернизация қилиш ва ошириш, шунингдек, замонавий агротехнологиялар йўналишида сармоялар киритиш мақсадида фермер ҳўжаликлари ва кичик бизнес субъектлари учун кредит линияларини очиш кўзда тутилмоқда.

Мазкур лойиҳанинг истиқболли ва янгилиги БМТ қошидаги Глобал экологик фонднинг эътиборини тортгани, фонд томонидан фермер ҳўжаликларида илгор технологияларни жорий этиш ва янги замонавий усулларни харид қилишга қаратилган 13 миллион долларлик грант тақдим этилгани қувонарлидир.

Ислон тараққиёт банки билан ҳамкорликда Хоразм, Жиззах ва Сирдарё виллоятларининг ирригация тизимларини қайта тиклаш бўйича умумий қиймати 143 миллион доллар бўлган иккита лойиҳа амалга оширилмоқда, шунингдек, Сурхондарё виллоятида сув ресурсларини бошқаришни яхшилашга қаратилган лойиҳани тайёрлашга киришилди.

Хорижий шериклар билан биргаликда ташкил этилган, мева-сабзавот маҳсулотларини сақлаш, қайта ишлаш ва экспорт қилиш билан шуғулланадиган агросаноат корхоналари иқтисодиётимизда тобора катта ўрин эгаллаб бормоқда.

Ўзбекистонда қишлоқ ҳўжалиги соҳасида бугунги кунгача Германия, Голландия, Австрия, АҚШ, Швейцария, Хитой, Жанубий Корея, Италия, Испания каби 50 та мамлакатдан тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар жалб этилган ҳолда, 400 га яқин корхона ташкил этилди. Бу корхоналар янги маҳсулот етиштиришдан тортиб маҳаллий хомашёни чуқур қайта ишлаш асосида тайёр озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқаришга бўлган йўналишларда фаолият олиб бормоқда.

Ана шу корхоналарда ўта юқори хароратда ишлов бериш, асептик усулда консервалаш, музлатиш ва сунъий қуритиш усуллари тўлиқ ўзлаштирилган. 2013 йилнинг ўзида бу корхоналар томонидан қиймати 800 миллион доллардан ортқ бўлган маҳсулот ишлаб чиқарилди, жумладан, 200 миллион доллардан зиёд маҳсулот экспорт қилинди.

Яқин йилларда мева-сабзавот хомашёсини қайта ишлаш ва унга ишлов бериш бўйича умумий қиймати 150 миллион долларга яқин бўлган 265 та инвестиция лойиҳасини қўшимча равишда амалга ошириш кўзда тутилган. Бу соҳага киритилган сармоялар кўп харажати талаб этмаслиги, шу билан бирга, 1,5-4 йил ичида ўзини қоплаши билан эътиборли эканини қайд этмоқчиман.

Азиз дўстлар!

Бугунги кунда озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш борасида ҳал этишни талаб қилаётган ўта муҳим муаммолар, ҳеч шубҳасиз, шу борадаги саъй-ҳаракатларни янада мувофиқлаштириш ва кенг миқёсдаги халқро ҳамкорлики, келажакка қаратилган ёндашув ва ҳулосаларни биргаликда ишлаб чиқишни тақозо этади. Ва ўз-ўзидан тушунарлики, жаҳоннинг турли мамлакатларидан тўпланган тажриба ва амалиёт билан тизимли ва доимий равишда алмашиб туришни талаб қилади.

Бугунги анжуман доирасида амалга оширилган мулоқотлар, ушбу масала бўйича фикр, билим ва тажриба алмашувлар, таҳлиллар, ишлаб чиқилган амалий тавсиялар конференциянинг барча иштирокчилари — халқро ташкилотлар, ҳўкуматлар, илмий муассаса ва компаниялар вакиллари учун гоъят фойдали бўлишига ишончим комил.

Биз Ўзбекистонда барча халқро ташкилотлар, хорижий инвесторлар, тадбиркорлар, банклар, олим ва мутахассислар билан биргаликда қўшма дастур ва лойиҳаларни амалга оширишга қаратилган ҳамкорликини кенгайтиришдан манфаатдор эканимизни, **мазкур анжуманнинг асосий вазибаларидан бири айни шундан иборат деб билишимизни алоҳида таъкидламоқчиман.**

Фурсатдан фойдаланиб, яна бир бор ушбу муҳташам залда йиғилган сиз, азизларга самийий миннатдорлигимни изҳор этаман. Меҳмондўст Ўзбекистон заминига ташрифингиз мазмуни, самарали бўлсин. Барчангизга сихат-саломатлик, илмий-иходий фаолиятингизда муваффақиятлар тилаймиз.

Эътиборингиз учун раҳмат.

БМТНИНГ ОЗИҚ-ОВҚАТ ВА ҚИШЛОҚ ҲЎЖАЛИГИ ТАШКИЛОТИ БОШ ДИРЕКТОРИ ЖОЗЕ ГРАЦИАНУ ДА СИЛВА НУТҚИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислон Каримов Жаноби Олийлари!

Хонимлар ва жаноблар!

Авалло, Президент Ислон Каримов Жаноби Олийларига Ўзбекистон Республикасининг озиқ-овқат дастурини муҳокама этишга бағишланган ушбу муҳим форумга тақдир этгани учун самийий миннатдорлик билдиришга рўхсат бергайсиз.

Жаҳон миқёсида ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш ва истеъмол бозорини ҳимоя қилишга қаратилган чора-тадбирларни кўзда тутадиган ҳар томонлама пухта озиқ-овқат стратегияларини қабул қилиш нақадар муҳим эканини кўрсатадиган қўллаб-қувватловчи келтириш мумкин. Бундай чора-тадбирлар Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Мингйиллик ривожланиш мақсадларидан биринчиси бўлиб, очликка қарши курашиш, ҳусусан, тўйиб оқватланмиш дарахсини кўпайтиришга қаратилган мақсадга эришган қўллаб-қувватловчи савий-ҳаракатларнинг асосини ташкил этади.

Шу муносабат билан, ишончим комилки, Ўзбекистон тўғри йўлдан бормоқда ва ўзининг шу йўлдаги савий-ҳаракатларини давом эттириш учун жуда мустаҳкам асосга эга.

2000 йилларнинг бошларидан бугунги кунгача Ўзбекистон қишлоқ ҳўжалиги соҳасида ҳамда озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш борасида улкан тараққиётга эришди. 2000 йилдан бошлаб қишлоқ ҳўжалиги ишлаб чиқариши ва ҳосилдорлик муъассил ошириб келинаётгани бундай ҳайратланарли ютуқларнинг бош омилидир.

Мамлакатда бугун етиштириш икки баробар, картошка ва сабзавот етиштириш учун баробар кўпайди. Мева етиштириш ҳам сезиларли равишда ортиб, узум етиштириш даражаси икки баробар ўсди. Умуман, Ўзбекистонда қишлоқ ҳўжалиги йилгига ўртача 6 фоизга ошиб бормоқда.

Бундай ижобий ўзгаришларга аграр тармоқни ислоҳ қилиш натижасида эришилди. Бу ислохотлар пахта яққаҳокчилигига барҳам бериб, тўбдан диверсификация қилинган ишлаб чиқаришга ўтиш, фермерлиқни ривожлантириш ва қишлоқ инфратузилмасини яхшилашни таъминлади.

Ўзбекистоннинг минтақавий ва халқро бозорлардаги фаолиятини кенгайтиришга қаратилган савий-ҳаракатларни ҳам қайд этмоқчиман. Бундай интеграция ҳозирги глобаллашган дунёда жуда муҳимдир. Шу муносабат билан Ўзбекистонда озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш, айниқса, мева ва сабзавотлар ҳажмининг ортиши бошқа мамлакатлардаги озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлашга ҳам хизмат қилиши мумкин. БМТнинг Озиқ-овқат ва қишлоқ ҳўжалиги ташкилоти (ФАО) Ўзбекистоннинг ана шу мақсадга қаратилган, изчил амалга оширилаётган савий-ҳаракатлари самарасини оширишга ҳисса қўшаётгани билан фахрланамиз.

ОЗИҚ-ОВҚАТ МУСТАҚИЛЛИГИ — ФАРОВОНЛИК, БАҲҚАРОРЛИК ВА ТАРАҚҚИЁТНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Президентимизнинг 2012 йил 22 октябрдаги «Ўзбекистонда фермерлик фаолиятини ташкил қилишни янада такомиллаштириш ва уни ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони мамлакатимизда қишлоқ ҳўжалиги тармоқини ислоҳ этишнинг мангидий давоми бўлди. Мазкур ҳўжат фермер ҳўжалиқларининг самарадорлигини ошириш, ҳўқуқ ва ваколатларини кенгайтириш, ер-сув ресурслари ва яратилган ишлаб чиқариш салоҳиятидан умумий фойдаланиш, қишлоқни жадал ривожлантириш ва ободонлаштириш, аҳоли бандлиги ва фаровонлигини таъминлашда уларнинг ролини кўчатириш имконини бермоқда. Фармонга мувофиқ ташкил қилинган Ўзбекистон Фермерлари кенгаши, виллоятлар ва туманлар фермерлар кенгашлари давлат ва ҳўжалик бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳўкимияти идоралари, тайёрлов, таъминот ва хизмат кўрсатиш ташкилотлари билан муносабатларда, шунингдек, судларда иш кўриб чиқилаётганда фермер ҳўжалиқларининг ҳўқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилмоқда.

Мазкур чора-тадбирлар самарасида айни пайтда қўртимизда 73 мингдан зиёд фермер ҳўжалиги фаолият кўрсатмоқда, уларнинг 28 мингдан ортқи кўп тармоқлидир. Шу тариха Ўзбекистонда фермерлик ҳаракати қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқарадиган асосий тармоқлардан бирига айланди.

— Ўзбекистонда қишлоқ ҳўжалиги изчил ривожланмоқда, — деди Болгария Республикаси қишлоқ ҳўжалиги ва озиқ-овқат вазири Димитар Греков. — Соҳага маҳсулотларни қайта ишлаш бўйича замонавий усуна ва технологиялар жорий этилганига гувоҳ бўлидик. Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётган озиқ-овқат маҳсулотлари мазаси, юқори сифати ва чироили қадқотқили билан ажралиб туради. Бу борадаги ҳамкорлигимиз самарали ва манфатли бўлади, деб ўйлайман.

Конференцияда қишлоқ ҳўжалигини ислоҳ қилиш жараёнида аграр тармоқни мамлакатимизда ишлаб чиқарилаётган замонавий, жаҳон талаблари ва стандартларига мос иқтисослаштирилган техника ва усуналар билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратилаётгани таъкидланди.

Давлатимиз раҳбарининг шу йил 15 майда қабул қилинган «Қишлоқ ҳўжалигининг машинасозлик корхоналарини бошқаришни янада такомиллаштириш ва молиявий соғломлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори мамлакатимиз қишлоқ ҳўжалигининг технология тарихий қисмини ривожлантиришда янги босқични бошлаб берди. Ушбу ҳўжатга мувофиқ акциядорлик жамияти шаклидаги «Ўзгросаноатмашхўлдин» ҳолдинг компанияси ташкил этилди. Компания ўз тарихида замонавий осма ва тиркамали қишлоқ ҳўжалиги техникаси, уларга эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарадиган Тошкент ва Чирчик қишлоқ ҳўжалиги техникаси заводалари, шунингдек, Агрегат заводини бир-лаштиради.

Конференцияда Ўзбекистоннинг озиқ-овқат саноатини ривожлантириш таҳрибасига алоҳида эътибор қаратилди. Қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши озиқ-овқат саноати корхоналарини жадал ривожлантиришни таъминлаётгани таъкидланди. Бугун мамлакатимизда қарийб етти мингта шундай корхона фаолият кўрсатмоқда. Улар икки ва ташқи бозорга сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб бераёттир. 2012-2015 йилларда озиқ-овқат саноатини кенгайтириш ва ривожлантириш чора-тадбирлари дастури ҳамда 2012-2015 йилларда қишлоқ ҳўжалиги хомашёсини чуқур қайта ишлаш, озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш ва уларнинг турини кенгайтириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар дастури озиқ-овқат саноати корхоналари фаолиятини янада мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган Озиқ-овқат саноати корхоналари уюшмаси аҳолига саноат маҳсу-

лотлари, истеъмол товарлари, ўсимлик ёғи, маргарин, майонез, шакар ва бошқа маҳсулотлар етказиб бераётган жумдан зиёд корхонани ўз тарихида бирлаштирилган. Улар ишлаб чиқараётган маҳсулотларнинг бир қисми экспорт қилинаёттир.

Айни пайтда Озиқ-овқат саноати корхоналари уюшмаси соҳада иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш, озиқ-овқат маҳсулотлари турини кенгайтириш ва икки бозорни қўртимизда ишлаб чиқарилаётган сифатли товарлар билан тўлдириш ишларини изчил давом эттирмоқда. Ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, техник ва технология янгилаш бўйича инвестиция лойиҳаларининг амалга оширилиши бу борада муҳим омили бўлаёттир. Бугунги кунгача асосий корхоналарда техник ва технология янгилаш жараёни якулланди. Бунинг самарасида жорий йил биринчи чорадаги озиқ-овқат саноатида ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 6,2 фоиз ўсди. Ҳусусан, қандолатчиликда бу кўрсаткич 3 баробар, озиқ-овқат ишлаб чиқариш соҳасида 2,5 баробар ошди.

Озиқ-овқат саноати корхоналари ишлаб чиқараётган маҳсулотлар тури ҳам сезиларли даражада кенгайди. Масалан, соя, маҳсар, қўнғабок қаб тараққиётда мў бўлган ўсимликларни етиштириш учун акратилаётган ер майдонларида ёғ-мў корхоналари томонидан йилгига ўртача 95 минг тонна хомашё тайёрланиб, қайта ишланмоқда. Нон ва нон маҳсулотлари тури ҳам кўпайди. Айни пайтда мамлакатимиз корхоналарида уч юздан зиёд турдаги нон маҳсулотлари тайёрланмоқда. Қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқаришда ҳам катта ютуқларга эришилди. Уюшма корхоналарида бир йилда 1 300 тоннадан ортқ конфет, вафли, карамель, мармелад, ҳолва ва бошқа ширинликлар ишлаб чиқарилаёттир. Етмиш турдан ортқ сўт маҳсулотлари, сариёғ, пишлоқ, йогурт ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. 2013-2015 йилги инвестиция дастурига мувофиқ мева шараблари ва шини ишлаб чиқаришни кўпайтириш кўзда тутилган уч юзга яқин лойиҳани амалга ошириш мўлжалланмоқда.

Бугунги кунда озиқ-овқат ишлаб чиқарувчи корхоналар олдида ишлаб чиқариш сифатини ошириш ва уни бошқаришнинг янги стандартлари, замонавий технологияларни жорий этиш масаласи қўйилган. Уларнинг жорий этилиши истиқболда корхоналар қувватини янги даражага кўтариш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини ошириш ва турини кенгайтириш имконини беради. Бундан ташқари, корхоналарни янги қондалар бўйича сертифицилашга тайёрлаш, ҳодимларни қайта ўқитиш, маҳсул таъмирлаш гуруҳлари ташкил қилиш ва бошқа масалалар катта аҳамият касб этаёттир. Айни пайтда қирқга яқин маҳаллий корхона «ISO 9001» сифатни бошқариш халқро сертификатига эга. Қатор корхоналарда «ISO 22000» озиқ-овқат хавфсизлиги халқро менежмент тизими йўлга қўйилган.

— Ўзбекистонда соғлом турмуш тарзи ва аҳоли фаровонлигини таъминлаш бўйича самарали чора-тадбирлар амалга оширилмоқда, — деди Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти Европа минтақавий бюроси директор Жужанна Якоб. — Ўзбекистоннинг ФАО ва Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг Халқро комиссияси томонидан қабул қилинган озиқ-овқат халқро стандартлари тўғрисида — Алиментарий кодекс, шунингдек, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва уларнинг хавфсизлигини таъминлашни тизимли асосда қўллаб-қувватлаш, соғлом турмуш тарзини омаллаштириш, иқтимоий тенглик ва адолатли таъминлашга қаратилган «Саломатлик 2020» стратегиясини амалга оширишдаги иштироки эътиборга сазовордир.

Конференция қатнашчиларига мамлакатимизда икки

истеъмол бозори ва аҳолини, айниқса, қиш-баҳор мавсумида мева-сабзавот маҳсулотлари билан барқарор таъминлаш, уларни экспорт қилиш қўлимни кенгайтиришга доир амалга оширилаётган чора-тадбирлар ҳақида сўзлаб берилди. Мамлакатимизда «Ўзғуруж-савдоинвест» уюшмаси мева-сабзавот маҳсулотларини улгуржи харид қилиш, сақлаш ва аҳолини барқарор таъминлаш билан шуғулланмоқда. Уюшма чекка туманлардаги савдо тармоқларини иқтимоий аҳамиятга эга озиқ-овқат товарлари билан узлуқсиз таъминлашга ҳам катта эътибор бераёттир.

Уюшма тизимида омборлар ва совутичли камера-ларга эга 57 ҳудудий улгуржи савдо базаси ва корхона фаолият кўрсатмоқда. Уларда картошка, сабзи, пиез, мева, полиз, гўшт маҳсулотлари, ун, ўсимлик ёғи, шакар, консерва ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари сақланмоқда. Омборларни реконструкция ва модернизация қилиш, замонавий музлатиш камералар барпо этиш ишлари изчил давом эттирилмоқда.

Ялпи махлусида сўзга қикқан Осиё тараққиёт банки вице-президенти Вен Сай Чанг, Европа Иттифоқининг Марказий Осиё бўйича махсус вакили Януш Херман, Ислон тараққиёт банкининг Қишлоқ ҳўжалигини ривожлантириш департаменти директори Демба Ба ва бошқалар Ўзбекистонда ҳаётга таътиб этилаётган иқтисодий ислохотлар, озиқ-овқат хавфсизлигини, қонунчи, қишлоқ ҳўжалигини тўбдан ислоҳ этиш ва озиқ-овқат саноатини ривожлантириш ҳисобидан таъминлаш бўйича амалга оширилаётган чора-тадбирлар самараларини юксак баҳолади.

Конференция шўъба мажлисларида давом этди. Уларда жаҳон озиқ-овқат маҳсулотлари бозорини ривожлантириш, замонавий агротехнологияларни жалб қилиш бўйича лойиҳаларни амалга ошириш борасида халқро молия институтлари ва инвесторлар билан ҳамкорлик қилиш, мева-сабзавот эконлари ва узум ҳосилдорлигини ошириш, инфратузилма ва логистика тизимларини такомиллаштириш ҳамда бошқа масалалар муҳокама этилди.

Халқро конференция Ўзбекистонда озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш, соҳага хорижий инвестицияларни жалб қилиш, юқори технология усуналарини жорий этиш, экспорт салоҳиятини оширишга оид зарур чоралар қўрилаётганини ёрқин намойн этди. Бу, ўз навбатида, иқтимоий-иқтисодий тараққиётнинг узвий қисми сифатида озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, улкан ишлаб чиқариш салоҳиятига эга агросаноат комплексини жадал ривожлантириш учун барча зарур шартлар яратиш ва шу тариха мамлакатимиз фаровонлиги ҳамда барқарорлигининг кафолати бўлиб хизмат қилади.

Конференция натижалари бўйича яқуний ҳўжат қабул қилинди.

Меҳрибон МАМЕТОВА,
ЎЗА мухбири
Альо Абдуллаев (ЎЗА)
олган суратлар

2014 йил — Соғлом бола йили

Бахтли болалик

Ислом Исмоилов олган сурат

СОҒЛОМ МУҲИТ — САЛОМАТЛИК ОМИЛИ

Пойтахтимизда Ўзбекистон Экологик ҳаракати ва Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги Экоҳаракат депутатлар гуруҳи ҳамкорлигида Жаҳон атроф-муҳитни муҳофаза қилиш кунига бағишланган матбуот анжумани ўтказилди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Экоҳаракат депутатлар гуруҳи аъзоси Ҳ.Отакулов, Ўзбекистон Экологик ҳаракати марказий кенгаши ижроия кўмитаси раиси ўринбосари С.Сангинов ва бошқалар Президентимиз Ислом Каримов томонидан илгари сурилган «Кучли давлатдан — кучли фуқаролик жамияти сари» тамойилининг изчиллик билан ҳаётга татбиқ этилаётгани фуқаролик жамияти институтлари ва нодавлат нотижорат ташкилотларининг жамиятимиздаги ўрнини юксалтириш, ҳуқуқ ва ваколатларини кенгайтириш, юртимизда амалга оширилаётган ислохотлар жараёнида фаоллигини оширишда муҳим омил бўлаётганини таъкидлади.

Ўзбекистон Экологик ҳаракати томонидан бу борада қатор вазифалар ҳаётга татбиқ этилмоқда. Тегишли давлат ва жамоат ташкилотлари ҳамкорлигида «Соғлом муҳит — инсон саломатлиги» шиори остида ташкил этилаётган тадбирлар юртимизда амалга оширилаётган экологик лойиҳалар кўламини кенгайтириш, табиатни муҳофазалашга оид қонунлар, дастур ва лойиҳаларнинг ижро механизмини такомиллаштириш, жамоат экологик назорати тизимини янада ривожлантиришга хизмат қилаётир.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасидаги Экоҳаракат депутатлар гуруҳи аъзолари ҳам қонун ижодкорлиги, қонунларнинг жойлардаги ижросини ўрганиш, экологик қонунчиликни такомиллаштириш юзасидан изчил иш олиб бормоқда.

Президентимиз Ислом Каримов томонидан илгари сурилган Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясида белгиланган вазифалардан келиб чиқиб, «Экологик назорат тўғрисида»ги қонун қабул қилинди.

Матбуот анжуманида Ўзбекистон Экологик ҳаракати, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Интеллектуал мулк агентлиги, Мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликлари кўлаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди ҳамда «Medical Express» ихтисослашган тиббий илмий-амалий нашри ҳамкорлигида олимлар ҳамда журналистлар ўртасида ўтказилган тиббиёт ва экология соҳасидаги публицистик ва илмий-оммабоп мақолалар танлови ғолиблари тақдирланди.

ТЎҒРИ ВА РАЦИОНАЛ ОВҚАТЛАНИШ — УЗОҚ УМР КЎРИШНИНГ МУҲИМ ОМИЛИ

Мутахассисларнинг таъкидлашича, инсоннинг соғлом ва узоқ умр кечириши учун тўғри ва рационал овқатланиш муҳим аҳамиятга эга.

Ўсиб келаётган ёш авлодни соғлом ва баркамол инсонлар этиб вояга етказиш, халқимизнинг турмуш фаровонлигини ошириш, бозорларни юртимизда ишлаб чиқарилган сифатли истеъмол моллари билан тўлдириш орқали озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш масалалари Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Мамлакатимизда озиқ-овқат етиштириш ҳажми йилдан йилга кўпаймоқда. Хусусан, 2013 йилда гўшт ва сут етиштириш 2000 йилдагига нисбатан 2,1 баробарга ошди. Бугунги кунда нафакат йирик шаҳарлар, балки чекка қишлоқларимизда ҳам замонавий талаблар даражасида барпо этилган савдо мажмуалари, бозорлар кўпайиб бораётир. Бу аҳолига сифатли озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб беришда муҳим аҳамият касб этмоқда.

Овқатланиш тармоқлари фаолияти ҳам замон талаблари ва истеъмолчилар эҳтиёжига мос тарзда такомиллаштирилмоқда. Уйда тез ва осон овқат тайёрлашни хоҳлайдиган уй бекалари учун савдо мажмуаларида ярим тайёр маҳсулотларнинг хилма-хил тури мавжуд. Бу ҳонадон бекалари учун катта қулайлик туғдиришмоқда. Бироқ тараққиётнинг бундай илдамлаши одамларнинг камҳаракат бўлиб қолишига, оқибатда саломатлик билан боғлиқ айрим муаммоларнинг келиб чиқишига сабаб бўлмоқда.

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига кўра, ҳозир сайёрамиз аҳолисининг 7 фоизи ана шундай нораціонал овқатланиш тарзи тўғрисида семизлик даражасига йўлланган. Вазнининг ортиб кетиши оқибатида кўпайиб инсонлар айна навқирон ёшида турли хасталикларга чалиниб, меҳнат лаёқатини йўқотмоқда.

Бундай муаммоларнинг олдини олиш учун болаликдан тиббий маданиятни шакллантириш, тўғри ва рационал овқатланиш қоидаларини болалар онгига чуқур синдириш, халқимизнинг бу борадаги эзгу тушунчаларини кенг тарғиб қилиш муҳим аҳамиятга эга.

Тўғри ва рационал овқатланиш деганда йўлчилик тўғрисида овқатланиш тушунади, — дейди Тошкент тиббиёт академиясининг болалар, ўсмирлар ва овқатланиш гигиенаси кафедраси мудири, тиббиёт фанлари доктори Низом Эрматов. — Бу борадаги муҳим талаблардан бири кундалик овқат калориясининг сарфлайдиган қувватимизга мос бўлишидир. Жумладан, гўшт, сут ва улар асосида тайёрланган маҳсулотларни истеъмол қилишда ҳам кундалик рационга риоя этиш саломатликнинг меъёрида бўлишида асосий омиллардан.

Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан ишлаб чиқилган санитария қоидаларига кўра, боғча ёшидаги болаларга кунига ўртача юз грамм гўшт

ва беш юз граммга яқин сут бериш тавсия этилади. Шунингдек, болаларга бериладиган қаймоқ, творог, сариг, пишлок, қатиқ ва бошқа маҳсулотларнинг ҳам кунлик меъёрлари белгиланган.

Ёш авлодда болаликдан тўғри ва рационал овқатланиш билан боғлиқ тушунчаларни тўлиқ шакллантириш ишлари таълимнинг кейинги бўғинларида ҳам узлуксиз давом эттирилади. Бу борада Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан ўқувчиларнинг тўғри овқатланишига оид санитария қоидалари ва меъёрлари ишлаб чиқилган бўлиб, улар муайян муддатда такомиллаштирилиб борилади. Ушбу қўлланмаларда инсон соғ-саломат узоқ умр кечириши учун овқатланишни оқилона ташкил этишга оид барча маълумотлар қайд этилган.

Санитария қоидаларига кўра хот-дог, гамбургер сингари таомларни истеъмол қилишда белгиланган рационга амал қилиш лозим. Яъни, уларни бир ҳафтада бир марта ейиш мақсадга мувофиқ. Таркибиди турли консервант ва бошқа моддалар бўлган озиқ-овқатларни истеъмол қилишда ҳам меъёрни билиш зарур.

Ана шундай муаммоларнинг олдини олиш ва ўқувчилар ўртасида соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб этиш мақсадида мамлакатимиздаги таълим муассасаларини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш ва ўқувчиларни сифатли овқатлантириш ҳолатини яхшилаш юзасидан комплекс чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилган.

Ўқувчиларга овқатланиш ҳизмати кўрсатишни тўғри ташкил этиш мақсадида мактабимиз ошонасида сифатли таомларни тайёрлаш йўлга қўйилган, — дейди Юнусовод туманидаги 97-умумтаълим мактаби директори Мукаррам Салимова. — Махсус сифат сертификатига эга бўлмаган озиқ-овқат маҳсулотлари савдоси қатъий тақиқланган. Ўқувчиларимизга рационал овқатланиш талабларини тушунтириш ҳам муҳим вазифамиздир. «Соғлом авлод асослари» дари ва бошқа машғулотларда, тарбиявий соатларда, ота-оналар билан учрашувларда бу йўналишда мунтазам тушунтириш ишларини олиб бормоқдамиз. Шу мақсадда иншо, расмлар кўрик-танловлари, шифокорлар иштирокида мулоқотлар ташкил этилаётир.

«Соғлом бола йили» Давлат дастури доирасида бу йўналишда амалга оширилаётган тиббий-ихтимоий лойиҳалар кўламини янада кенгаймоқда. Бундай эзгу ишлар жамиятимизда тиббий маданиятни юксалтириш, аҳоли, хусусан, ёшлар ўртасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш, ҳар томонлама соғлом ва баркамол авлодни камолга етказиш ҳамда миллатимиз генофондини мустаҳкамлашда муҳим омил бўлиб хизмат қилаётир.

Баҳор ХИДИРОВА,
ЎЗА муҳбири

Ўзбекистон Бадий академияси Марказий кўргазмалар залида «Ўзбекистон болалар нигоҳида» номи болалар расмлари кўргазмаси бўлиб ўтди.

БОЛАЖОНЛАРНИНГ САРА АСАРЛАРИ

Унда пойтахтимиз ҳамда Тошкент вилоятидаги Мехрибонлик уйлари тарбияланувчилари иштирок этди.

Мазкур кўргазма Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси томонидан Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари, Халқ таълими, Соғлиқни сақлаш вазирликлари, «Маҳалла» хайрия жамоат фонди, Бадий академия билан ҳамкорликда уюштирилди.

Кўргазмадан кўзланган асосий мақсад, болаларни тасвирий санъатнинг сеҳрли дунёсига ошно этиш, қобиляни ва ижодий салоҳиятини ривожлантириш, бўш вақ-

тини мазмунли ўтказишдан иборат.

Таъкидлаш жоизки, ушбу тадбир Тошкент шаҳри билан бирга Қорақалпоғистон Республикаси, барча вилоятларда муваффақиятли ташкил этилди.

Кўргазмада Ватанимизнинг мафтунок табиати, обод шаҳар ва қишлоқлар, миллий анъана ва қадриятларимиз болаларга хос бўлган расмлар беғуборлик ва самимият билан акс эттирилган.

Кўргазма сўнггида ижодий ишлари энг яхши деб топилган иштирокчиларга диплом ва совғалар топширилди.

Ҳабиба ЙЎЛДОШЕВА

Спорт янгиликлари

БАҲОРА — ОСИЁНИНГ ЭНГ ЯХШИ ЁШ ШАХМАТЧИСИ

Бирлашган Араб Амирликларининг Ал-Айн шаҳрида Осиё шахмат федерацияси йиғилиши бўлиб ўтди. Тадбир доирасида 2013 йилги мавсум якунларига кўра, турли номинациялар бўйича Осиёнинг энг яхши шахматчилари номи эълон қилинди. Эътиборлиси, ҳамюртимиз Баҳора Абдусатторова Осиёнинг «Энг яхши ёш шахматчиси» номинацияси ғолиби бўлди.

Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида мамлакатимизда болалар спортини ривожлантиришга қаратилаётган алоҳида эътибор ёш авлодни жисмонан соғлом, маънан етук, юксак интеллектуал салоҳиятли инсонлар этиб тарбиялаш ва ўзбек спортининг жаҳондаги нуфузини янада оширишда муҳим омил бўлмоқда. Айниқса, шахмат каби юксак интеллектуал салоҳият ва ўқир ақл-заковат талаб этадиган спорт турида муваффақиятга эришаётган ёшларимиз сафи тобора кенгайиб бораётгани қувонарлидир.

Баҳора Абдусатторова 2013 йили Ал-Айн шаҳрида 8 ёшдан 18 ёшгача бўлган шахматчилар ўртасида ўтказилган жаҳон чемпионатида қушумча медални қўлга киритган эди.

Дунёнинг 120 мамлакатидан энг иқтидорли шахматчилар иштирок этган нуфузли мусобақанинг ўн тўрт ёшгача бўлган қизлар баҳсида Б.Абдусатторова латвиялик Дарья Литвякова, исроиллик Мичал Лахав, ирландиялик Диана Мирза, канадалик Кию Жоу, озарбайжонлик Нармин Маммадова, россиялик Анна Васенина ҳамда жамоадорлари Нилуфар Ёкуббоева ва Гулрухбегим Тоҳиржоновна устидан ғалаба қозониб, ҳитойлик Лан Яо ва озарбайжонлик Гунай Маммадзода билан дуранг ўйнади. Якунда жаҳон чемпионлигини қўлга киритган грециялик Ставроула Цолакидоу билан бир хил — тўққиз очко жамғарди. Қўшимча кўрсаткичлар бўйича унга иккинчи ўрин насиб этди.

Ўзбекистон Миллий олимпия кўмитасидан маълум қилинишича, Осиё шахмат федерацияси йиғилишида Баҳора Абдусатторованинг жаҳон чемпионати баҳсларида намойиш этган ажойиб ўйинлари ҳамда ғалабага бўлган иродасига юқори баҳо берилди ва у нуфузли мукофотга лойиқ топилди.

Мукофотлар 25 июнь кuni Ал-Айн шаҳрида топширилди.

ТРАМПОЛИН

Япониянинг Токио шаҳрида ўсмирлар ўртасида ўтказилган Осиё чемпионатида ҳамюртимиз Амиран Бабаян муносиб иштирок этиб, жорий йилнинг 6-28 август кунлари Хитойнинг Нанкин шаҳрида бўладиган II ўсмирлар Олимпиадаси йўлланмасига эга бўлди.

Ушбу нуфузли мусобақанинг яққалик баҳсларида катнашган спортчимиз кучли тўртликдан жой олди.

Шундай қилиб, ўсмирлар Олимпиадасида юртимиз шарафини химоя қилувчи спортчиларимиз бадий гимнастика бўйича — 7 та, оғир атлетика ва боксда — 3 тадан, академик эшак эшиш, ўқ отиш, спорт гимнастикаси ва юнон-рум курашида — 2 тадан, таэквондо WTF, дзюдо, байдэрка ва каноэда эшак эшиш, стол тенниси, трамполин ва хотин-қизлар курашида биттадан йўлланмага эга.

СПОРТ ГИМНАСТИКАСИ

Португалиянинг Анадия шаҳрида спорт гимнастикаси бўйича жаҳон кубоги босқичи бўлиб ўтди. Йигирмага яқин давлатдан 100 нафарга яқин спортчи иштирок этган нуфузли мусобақада юртимиз спортчилари иккита бронза медални қўлга киритди.

Иқтидорли спортчимиз Асал Сапарбоева брусда машқ бажаришда 12,2 балл жамғарган бўлса, Елена Рега эркин машқ бажаришда 12,52 балл тўплади.

(ЎЗА)

Кўргазмалар

ИЖОДИЙ ИЗЛАНИШЛАР САМАРАСИ

Маълумки, мамлакатимизда тасвирий санъатнинг турли жанр ва йўналишлари бўйича ижод қилаётганларга кенг имкониятлар яратилмоқда. Анъанага айланган санъат фестиваллари, кўрик-танловлар ҳамда кўргазмаларда айниқса ёшлар фаоллашмоқда. Уларга бундай тадбирлар ижодий қанот бағишламоқда.

Ўзбекистон Бадий академияси Марказий кўргазмалар залида Ўзбекистон Республикаси халқ рассоми, академик Акмал Нуриддиновнинг ретроспектив кўргазмаси бўлиб ўтмоқда. Кўргазма очилишидаги давра суҳбати ва бошқа мулоқотларда юртимизда тасвирий санъатнинг анъана ва мактабларини тобора ривожлантиришга, бадий таълимни сифат ва мазмун жиҳатдан юксалтиришга, ижодкорлар меҳнатини

рағбатлантиришга эътибор қаратилаётганлиги алоҳида таъкидланди. Кўргазмада рассомнинг ўтган асрининг 80-йилларидан ҳозирги даврга қадар бўлган ижод йўлини акс эттирувчи 200 дан ортиқ асарлари ўрин олган. Рассом ўзининг ilk ижодидаёқ, миллий маданиятимиз, хур фикирлик тарихи, ҳаётий кузатишлари асосида замон билан ҳамнафас бўлиб, санъатдаги танлаган йўналишга дадил қўл урган эди.

Муаллифнинг 2000 йил бошларида ташкил этилган вернисажлари, хорижий мамлакатларга сафарлари таассуротлари ҳамда юртимиздаги кўҳна ва қадимий тарихий шаҳар ва қишлоқларимизга бағишланган шахсий кўргазмалари муваффақиятли ўтган. Йиллар ўтиб рассомнинг ижодий изланишлари йўналишлари кенгайиб, серкирра бўлиб бормоқда. Кўргазмага қўйилган асарларда муаллиф Фарб ва Шарк, бугунги кун ва ўтмиш қадриятларини қайта идрок этиб, ўз ижодида уйғунлаштираётганини кўрамыз. Уларда халқ кўшиклари, халқ оғзаки ижоди, фольклор, афсонавий қаҳрамонлар, тарихий шахслар, одамларнинг яшаш тарзи, оила, аёл, муҳаббат, оналик ва болаликнинг мазмун-моҳияти бўйича муаллифнинг чуқур мушоҳадалари муайян услубий йўналишда мафтунок рангларда маҳорат билан тасвирланган. Кўргазма намойиши жорий йилнинг 28 июнига қадар давом этади.

Ҳасан АБДУНАЗАРОВ

Тошкент Оқшоми

МУАССИС: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзил: 100029, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кучаси, 32

Бизнинг электрон манзил: gazeta-vto@mail.uz

Буюртма Г- 666

ТЕЛЕФОНЛАР: Эълонлар. 233-28-95. факс: (371) 233-29-55

Душанба, сешанба, чоршанба, пайшанба ва жума кунлари чиқади

Нашр кўрсаткичи — 563

2007 йил 19 январда Тошкент шаҳар Матбуот ва ахборот бошқармасида 02-1-рақам билан рухсатга олинган

Ҳажми — 2 босма табоқ, офсет усулида босилди. 11961 нускада босилди. Қўғоз бичими А-2

Топшириш вақти: 13.00

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почта»га — 233-74-05 телефонига мурожаат қилишнинг мумкин.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: Еуюк Турон кўчаси, 41-уй

Босишга топширилди: 04.20

Бош муҳаррир Акмал АҚРОМОВ